

Yazar: Gökhan ÇERVATOĞLU

Motosiklete yolcu olarak binecekler için püfler

Sevdiğiniz bir arkadaşınızla, partnerinizle motosikletle gezi yapmak, yapamınızda yapabileceğiniz en eğlenceli iplerden biridir. Eğer yolcu, bazı basit kuralları iyi algılayabilir ve harfiyle uygularsa bu daha da eğlenceli bir hale gelir. Çünkü kurala uymayan, hem kendisi hem de sürücü için eğlence değil, bir kabus, bir eziyet yaratır. Bay Lawrence Grodsky'nin yolcu binicilerle ilgili öğretileri, köpümüzde sürücü binicilerden önce anlatılacaktır:

1.- En azından sizi, arzu edilmeyen, muhtemel düpmelerde koruyacak, günlük giysilerinizle olmalıysınız. Ydeal olan minimum donanım şudur: Ayağınız ve ayak bileğinizi burkulma ve sadmelerden koruyabilecek bir yürüyüş ayakkabısı veya botu (Bileği de saran bir spor ayakkabı da olabilir.). Pantolon olarak, jean, keten v.b. kalın kumaştan ve muadili pantolonlar, hatta varsa deri pantolon veya suni türevleri giyilmelidir. Rüzgar geçirmez bir kapalı yaka mont ya da rüzgarlık giyilmelidir (Dikkatinizi çekerim! Tiport ve/veya port gibi bir giyim tarzını hiç önermiyoruz). Eldivenin içi sıcak ve soğuk (Thinsulate 3M gibi) izole eden malzemeye kaplanmış olmalı ve dıpy da rüzgara mukavim olan evsafa malzemeye üretilmelidir. Kaskınızın vizörü, yani kask camı yoksa muhakkak toz, böcek v.d. rahatsızlıklara karşı "Goggle" da denen "tayyareci" gözlüğünüzü hem konforunuz hem de güvenliğiniz için takmalıysınız. Bazı chopper (Örnek: Harley Davidson modelleri) binicilerinin pekte severek giydikleri, Türk Silahlı kuvvetlerinde de kullanılan "Mike" tipi asker miğferine benzer kask kullanıyorsanız ve uzun bir yolculuk olacaksa, kulaklık takmanız da önerilir. Araştırmalar, özellikle yüksek hızda kullanımlarda ve uzun saatler sonunda, çyplak kulakların ıpitme kaybına bile neden olduğunu göstermiştir. Alternatif oluşturan “Kullan-at” tipi kulak tıkaçları da fiyat olarak ta ucuzdur.

2.- Hava durumuna uygun giysileri giymeye de çalışmalısınız. Eğer daha önce fazla motosiklete binmediyseniz, ne kadar sıcak veya soğuk olacağını kestiremeyebilirsiniz. Nasıl giyinmeniz gerektiğini önceden bilecek durumda olan sürücünün bu konudaki tavsiyelerine uyunuz. Sıcak, güneşli bir günde; ekstra olarak beyaz veya açık renkli bir pamuklu giysi giyebilirsiniz. Bu, sıcaklığı yansıtacak ve sizi serin tutacaktır. Öte yandan, açık renk, sizin diğer sürücüler tarafından daha kolay farkedilmenize de yarar. Benim, motosikletin çantasında, epim

veya alacađým yolcu için daima bulundurduđum yađmur tulumunun rengi hem sarý, hem de fosforludur. Genel olarak da, aslýnda sođuk günlerde daha güvenli ve daha zahmetsiz giyinildiđini de belirtmeliyim. Son olarak, uzun bir futbol sempatizany atkysý, Yspanyol paça pantolon, hele hele etekli niteliđi olan, sađa sola takýlabilecek özellikte, dađýnyk giysi ve aksesuarlarla asla binmeyiniz. Bunlar, arka tekerleđe, dipliye, zincire veya bunun gibi motosikletin hareket halinde olan aksamlarýna takýlabilir. Yaralanmanýza, hatta bir kazaya neden olabilirler.

3.- Baþýnýzýn ölçüsüne tam uyan ve çene kayýpý kilidi saglam olan kask giyiniz. Bir çok sürücünün yedek kasklarý bulunur. Bunlardan ölçüsü size uyan birini seve seve ödünç vereceklerdir. Kask sýkýca sarmaly, baþýnýzdan çýkabilecek þekilde, abartyly bir bolluga sahip olmamalydyr. Çene kayýpý da mümkün oldugunca gergin olarak ayarlanmalydyr. Kaskýn iyi oturduğuna emin olmak için test de yapýnýz (gözlük takan varsa önceden çýkartmalydyr.): Kaský çene bölümünden tutup, yukary dogru sýýýrmaya çalyþarak, hafifçe itin. Kask çýkýyorsa, emniyetli bir þekilde giyilmemiþ demektir; sýkýlaþtyryn ya da uyan bir kask giyin. Sürücü size yardımcı olacaktır. Eger sýkça yolcu oluyorsanız. Örneğin iki arkadaþ, iþe ya da okula birlikte gidiyorsanız mutlaka size uyan bir kaský motosiklet erbablarýndan satýn alýnýz. Kaskýn vizörünün çizilmemesi için, pamuklu kilifini da istemeyi ihmal etmeyiniz.

4.- Sürücü yolcusunu bindirmeden önce arka ayak dayama bacaklarýnýn (Yolcunun ayaklarýný koyduđu sabit pedal) açýk olmasýný sađlamayý unutsa bile, bunu siz hatýrlatýn, ya da yerini biliyorsanız siz indirin. Çünkü, genelde sürücü bunlarý kullaným sýrasýnda katlamýþ olduđundan, sizin için indirmeyi unutmup olabilir. Zaten, nezaketen, onlarýn yerini bilmiyorsanız bile, yerini sorup, sürücünün parmađýyla iþaret ettiđi yere bakarak, indirmeniz þýk olacaktır. Çünkü, büyük bir ihtimalle o an sürücü zaten motosikletine binmiþ durumdadýr. Aman; sýcak egsoz borusuna / borularýna dikkat! Özellikle chopper’larda, ayak altý seviyelerinde yeralan sýcak egsozlar ayađýnýzý, bacađýnýzý ve vücudunuzun baþka bir yerini yakabilir. (Burada bir parantez açýyorum: Bana Türkiye'de bunu öđreten hiç bir kitap olmadýđý için, acemilik dönemimde ođlumun ayak bileđi kazayla buraya deđmiþ ve bu olay beni çok üzmüþtü. Bir de baþka bir boyut ta cici giysileriniz tabii! Ablam da bir kere inmeye hazýrlanýrken, sehpa yerine Honda Titan'ýmýn egsoz'una basmýpty da tabanýnýn fiyakasý bozuldu. Onun ayak izi, egzosumun üzerinde nazarlyk olarak hala durur.)

5.- Geleneksel olarak motosiklete týpký sürücü gibi sol taraftan inilir ve binilir. Daima motosiklete binmiþ bulunan sürücünün sizi binmeye ya da inmeye davet etmesini bekleyiniz. Onun yönergelerine uyunuz. Eđer

sürücünün sizi farketmediği, hazırlıksız olduğu anda apansızca binmeye çalışırsanız; (Bakın; Burada metin yazarı Bay Grodsky'nin bir kelimesini aynen yazacağım: "CLAMBER" Yani; Redhouse'a göre "Güçlkle (Dağ) tırmanmak, elle, ayakla tırmanmak! Aman aman! Nasuh Mahruki üstad'ın kulaklarını çınlatmayın!) Bu beklenmeyen hareketiniz, durumdan bi-haber olan motosiklet sürücüsünün dikkatini dağıtacak ve motosikletin dengesini bozup, hep birlikte düpmenize bile neden olabilecektir. Aman yarabbi! Rezil de oldunuz elaleme! Ya yerler de çamurluysa?

6.- Sayın yolcular! İşte size motosiklete binmeyi öğretiyorum: Soldan yanayarak, sağ ayağınızı arka selenin üzerine abırınız. Sonra yumuşak bir şekilde arka seleye yerleşin. Eğer boy veya başka bir nedenden dolayı bunu tercih etmiyorsanız, bu mutlaka size yarayacaktır. Tıpkı ata biner gibi yapın. Bu defa, sol ayağınızı sol ayak dayama bacağının üstüne koyup, -tekrarlıyorum tıpkı ata biner gibi- vücudunuzu elegant bir hareketle abırıp, arka seleye yerleşin. Tüm bunları yapmakta iken, binicinin dengeyi korumasına yardımcı olmak amacıyla, son derece yavaş, alt seviyelerde kalarak, özenli hareket edin. Kilolu iseniz, kilonuza uygun olmayan bir motosiklete asla binmeyin. Yine devrilme riskiniz mevcuttur. Örneğin bir Honda Titan'a 100'er kiloluk iki dostumuz binerse, vay onların ve de motosikletimin haline! Başka bir yana; Harley Davidson'ın chopper gamında öyle ilginç adlı bir motosikleti var ki; adı #FAT BOY#, yani "Pipman Çocuk". Sanırım bu satırlarımdan her boya ve her kiloya uygun motosikletler üretildiğini anlamıyorsunuzdur. Aslında, önde 60 kiloluk bir sürücü olsa ve arkasında 100 kiloluk bir yolcu taşırsa, sürüp riski artacaktır. Kilolu bir yolcu olarak arkaya binmiş olsanız da, hareketlerinizde çok dikkatli olun ve aşağıda anlatılacak olan binip kurallarını gözetin. Yürken de aynı binerken uyguladığınız hareketlerin aynısını, tıpkı bir filmi geriye alırmışçasına, bu kere tersine doğru uygulayın. Tüm bunları önceden tecrübe edip binmek te, sizin için bir artıdır.

7.- Ayaklarınız, yolcu dayama ayağına iyice yerleşmiş bir şekilde seyahat edin ve asla ayaklarınızı motosikletten dıba doğru açmayın. Bu, dengeyi sağladığı gibi, ayağınızın arka tekerlede, dipliye, zincire ve eksoz, susturucu gibi yerlere takılmasını, ya da burada yanıklara neden olmasını da önler. Asla trafik ışıkları gibi bir yerde sürücü durakladığında, ona yardımcı olmak için ayaklarınızla yere basmaya kalkışmayın. O dengeyi sağlayacak yeteneğe sahiptir ve böyle bir hareket ayaklarınızı riske etmek demektir. Bırakın, yolculuk sırasında ayaklarınız hep orada kalsın!

8.- (İşte ülkemizdeki tabulardan biri: Atatürk'ün kurduğu çadır ülkemizde bizlere yakışmayan bir tutuculuk! Ben arkama hatun bir kipi aldım bir gün, aramızdan hep karakedi geçiyor. Hanım kardeşim!

Madem bineceksin bu makineye, neden yeni gelin gibi nazlısın. Sürüp emniyetinde utanma olur mu? Tut şu belimi iki elinle. Ben, daha emniyetli olduđu ve dengeyi ortada topladýđý için yolcuma hep bunu söylerim. Ama yolcu da bunun ölçüsünü iyi ayarlamalı. Acemilik dönemimizde, benim epim olan hatun kıpinin biraz da endipeden, ilk gün hep göbeđime kadar sarýlýp beni rahatsız etmesini hala tebessümle hatýrlarýz! Tabii þu malum biniciler gibi manzaralarý görünce yüređimin kalkmadýđýný an yok. Aman yarabbi! Bir varoptayýz. Farlarý zayıf yanan, küçük bir motosiklet, sürücü de kask ya var ya yok. Yolcu mu?.. Yolcuda ne gezer!.. O kültür var mı bizde daha! Bi de; Saba Melikesi Belkys'ın divanında oturması gibi yayılmıþ bir hatun kıpi arkasında; Ýki ayađýný da sol yandan sarkýtmıþ!.. Ýki eliyle de Beyefendinin omuz baþlarını tutuyor. O; korkunun zerresini bile tabýmýyor yüzünde sanki o insan bir çukurda zýplayıp düpecek, ölecek deđilmiþ gibi!. Dođrusu ne mi ?) Bazı kitapçýklar "Motosikletteki tutamaklardan da tutabilirsiniz." der. Fakat kanýmca en emniyetli yöntem, sürücünün belini iki elle de kavramak; Dahası mı? Bu tutuş yöntemi sayesinde sürücüyle bütünleþir ve onun her hareketini algılayabilirsiniz. Ayrıca, asla ara sıra kafanızı abartılı bir kaykılmayla, sert bir hareketle, öndeki manzarayı görmek v.d. amaçlarla yana eđmeyin. Hele hele, özellikle virajlarda, motosiklette dengeyi bozacak þekilde sađa sola bacak açmalar, eđilmeler gibi riskli hareketleri yapmayınız! Bununla birlikte, bazı usta yolcu-biniciler dik rampalar çýkýlırken sürücüyle birlikte, aynı anda öne, rampalar çýkýlırken de sürücüyle birlikte, aynı anda hafifçe geriye hareket ederek dengeye katkı sađlamaktadırlar...

9.- Motosikletler bildiğiniz gibi otomobiller gibi direksiyon döndürerek değil, gidonun sađa ya da sola hareketleri sayesinde döner ve haliyle dönüp esnasında yana doğru hafifçe yatarlar. Týpký bir uçağın dönüp yaparken, kanatlarının yana yatması gibi. Asla motosiklet bir virajı dönerken, dolayısıyla yana doğru hafifçe yatarken paniğe kapılmayınız. Bir viraj alma sırasında alacağınız en ideal pozisyon þudur: Tercihen, sürücünün, eđer sola dönüyorsa SOL, sađa dönüyorsa SAĐ omuz hizasına baþınızın çevirin. Baþka hiç bir þey yapmak zorunda değilsiniz! Ýsterseniz, sürücünün sırtına paralel bakacak þekilde, doğal bir þekilde (Patates çuvalı gibi durmak ta derler!) durmanız, omuz omuza durmanız bile sizi motosikletin denge merkezi olan ortada tutacađý için, virajlarda dengenin sağlanması için bu zaten yeterli olacaktır. Asla kaþ yapayım derken göz çýkarmayın: "Virajda yardımcı olayım" diye, yarıplardaki biniciler gibi sađa sola yatmaya kalkıþmayın. Serinkanlı olun.

10.- Fren yapıldýđında otomatikman ön tarafa ađýrlık transferi de, dolayısıyla baskısı da olacaktır. Eđer bu ani ve sert bir fren ise, bu baskı da gözle görülür þekilde artacaktır; Vücudunuz bu fren yüzünden sürücüye doğru yaslanacak, hatta seleden öne doğru kayabileceksiniz.

Panik yapmayınız. Yere basmaya çalışmayın. Ayaklıklara sıkıca basarak kendinize destek sağlayın ve sürücünün yükünü azaltmak için kendinizi selenin biraz gerisine çekin. Bacak kaslarınızla verdiğiniz tüm gücünüzle, yalnızca koltuk üzerindeki pozisyonunuzu koruyun. Böylelikle vücudunuzun sürücü üstünde baskı oluşturmamasını önleyip kontrolü elinde tutmasına yardımcı olursunuz. Aksi, Dengelerin öne doğru kayması demektir. Arka tekerleğin üstündeki ağırlık miktarı azalınca da motosikletin dolaylı olarak çekiş gücü azalacak, bu yüzden tekerlek muhtemelen yana savrulacaktır. Açıkça, sürücünün böyle bir panik frene, riske gerek duymayacak şekilde, ideal duruş mesafesini daima önceden gözetmesi gerektiğini de vurguluyorum.

11.- Daha önce motosiklet kullanmış ya da aktif bir binici olan bir yolcu olabilirsiniz. Bu durumda bilinçten gelen aşırı rehavete kapılmayın. Üstteki kurallara siz de uyun. Usta bir sürücü-yolcu olarak, ansızın zorunlu yoldan çıkma, yana yatma gibi yolda geçebileceğiniz tehlikelerden kendinizi korumak için, önceden serinkanlı bir şekilde hazırlıklı olun. Size doğru koşan bir köpeği ya da geyik, Yılkı atı gibi hayvanları sürücü görmeyebilir. Konuşamayacağınız süratte olduğunuzda omuzuna hafifçe dokunup, -Belli ki yola konsantre olmuştur- Hemen sürücüyü uyarın. Hazırlıklı olmasını sağlayın. Köpeklerde evini koruma içgüdüleri gelişmiştir. Bu hayvanlar ender de olsa, kazayla tekerleğin arasında kalıp düpmenize neden olabilirler. Zaten siz durunca, hemen havlamayı ve ardınızdan seyirtmeyi bırakır ortalıktan kaybolur bu dört ayaklı dostlarımız. Bir yöntemin de, önceden yavaşlayıp, sonra birden gaz vererek hayvanın zamanlamasını bozmak olduğu söylenir. Kıscası abartılı ve gereksiz yere olmamak kaydıyla, sakince sürücüye uyarılarda bulunabilirsiniz.

Copyright © Lawrence Grodsky
Stayinsafe Sürüş Okulu - A.B.D.
Her hakkı saklıdır.

Bu köpe yazısının geldiği yer: Endurocu - Motosiklet ve Enduro Haberleri, Gezi, Kamp:

<http://www.endurocu.com>

Bu köpe yazısı için adres:

http://www.endurocu.com/modules.php?name=Kose_Yazilari&op=viewarticle&artid=9